

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probam: libenter. (Az állatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nánd. márc. 6-án

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-utca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Kapunyitás.

Az ugyancsak hosszúra nyújtott nyári szünet után megkezdte az országgyűlés újra üléseit. Megjött az egységesnek nevezett kormánypárt a maga titkos és nyilvános ellentéteivel, felvonult a kormány annak tudatában, hogy nagyot miveltek a nagy keservesen kinevezett hét főispánnal és megjött a volt nemzeti párt is, melytől állandóan riadoznak ugyan a Bánffyisták, de a melyet még mindig csak lógósnak tekintenek az ősz szabadelvűek. Nos és megjött az ellenzék is!

Javulás, tisztulás semmi irányban nem történt. Másfél év óta reménykedett ugyan az ország, hogy közállapotaink egészségesebb alakot öltenek, de hiába való a reménykedés. A kormányt leköti az egymással versengő frakciók s a vezető miniszternek az elhatározásra való képessége megbénítja az egész országgyűlést. Nem is várhat rendszeres munkát ez utolsó ülészaktól senki, sőt most már a pártviszonyok tisztulását sem, majd a jövő választás elviszi vagy a Bánffycsoportot, vagy a kormányt — valószínűleg azonban ez utóbbit, mert háboruban és politikában is nagyon természetesen a gyávább felet szokták megverni. Már pedig a házi nyulak közt is alig akadna szelidebb lelkületű politikus Széll Kálmánnál, azért tánczoltatják a Bánffysták úgy, a mint érdekeik parancsolják.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Gyerek a politikában.

Alighogy elnyikkantotta magát, már is beleavatkozott a politikába a balpártnak és a hazának közös rovására. Ma megszületett s másnap már megbuktatta bodófalvi Bodó Aront, kinek pedig olyan biztos volt a mi kerületünk, hogy a kormány emberei elkeseredésükben mind leítették magukat. Azok hát fiaembert se visznek már be másnak az ő jelöltjük mellett.

A választás persze azon fordult meg, hogy a mi falunk melyik pártot támogatja a maga négyszáz és egynehány voksával. No és a mi falunk, hála az ő derék és okos vezetőinek, Poór Marczinak és Poór Andrásnak, mindig is balpártot támogatta. Azzal persze eldőlt a választás sorsa: a kormányt úgy elverték, hogy fölt se vállalt belőle.

Most is bodófalvi Bodó Áron rettenetes nagy zászlaja lengett a főkorteseknek. Poór Marczinak és Poór Andrásnak a házában. A balpártot élte a szopós gyerektől föl az öregbiróig mindenki. Csodának kellett történnie itt, ha a kormánypárt zöldágra akar mégis vergődni.

No és mert a köznapi csodának a nyelét rendszeren bankókból szokták megcsinálni, a kor-

Nem feledjük el a Szent-István napi ünnepek ügyében való viselkedését a kabinetnek. Széll Kálmán alig hitte, pedig úgy van, hogy ezen viselkedésével elvesztette nemcsak a katolikusok, de az igazságot szerető összes keresztények előtt a számára előlegezett becsülést s államférfiu megbízhatóságot. Ettől a kormánytól minden kitelik és ha az előző kabinetet úgy lehetett jellemezni, hogy minden erőszakosságra kész a hatalomért, a jelen kormányra elmondhatjuk, hogy mindenkor kész az igazság elkerülésére, ha a szabadelvű párton szép számmal levő cselszövőknek valamelyik érdekesportja arra biztatja. Hova fogja sodorni a kormányt ez a szabadelvű párti intrika, azt Széll Kálmán úgy nem tudja, mint a falevél nem tudja, hogy merre viszi a forgószél. Nincs tehát sem jogunk, sem okunk a bizalomra, sőt kétszeresen veszedelmes az a kormány, mely nem csak a maga rossz politikáját csinálja, hanem azt is, a melyet reá kényszerítenek.

Munkásságot ettől az ülészaktól ugyanis hiába várunk. Ha a két munkás miniszter Hegedűs és Darányi nem adna dolgot az országgyűlésnek, biztosan megkezdhetnék a költségvetés után újra a szünetelést. Pedig még csak azt sem mondhatják, hogy akadályai voltak a kormánynak, hiszen a nyár elég hosszú volt a javaslatok elkészítésére. Hanem persze a mikor a belügyminiszeri tárczára másfél év alatt

many kortesei megpróbálták, sikerül-e nekik csodát tenni, vagy sem. Eket próbálták verni Poór Marczit és Poór Andrást közé, jól tudván, ha sikerül ezt a két embert egymástól elválasztani, akkor a mi falunk is ké, pártja szakad. Azzal pedig megkondult a lélekharang bodófalvi Bodó Áron képviselősége fölött.

Hanem hát a Poórok nem azért voltak Poórok, hogy meghagyják magukat vesztegetni s nem azért voltak első unokatestvérek, hogy megfélemlítve a rokonsági kötelek böcsületeiről, egymásba kössenek. Valami cigányasszony egy ízben ugyan megjövendülte nekik még legénykorukban, hogy egy leány miatt össze fognak veszni s majdan iszonyu háboruszkodással egymás ellen hadakozni. Hanem hazudott a boldogtalan s minekutána tudták, hogy hazudik, azért el is verték amegy istenigazában közös akarattal. Azóta se nézett feléje a falujuknak.

Az unokatestvérek meg, hogy a cigányasszonynak még véletlenül se lehessen igazsága, erős hittel fogadták, hogy közösen egy leányba bele nem szeretnek. És megis tartották esküjüket. András, az idősebbik házasodott először; elvette Tóth Viczát, egy igen derék és jóra való leányzót, kivel négy hosszú esztendőn keresztül élt már boldog házasságban, mikor Poór Marczit is rászánta magát végre a házasság szentségére. Oltárhoz vezette Surányi Bóskét. És ő is eltalálta a választást. Nem teltt bele esztendő s olyan

sem találják meg az alkalmas vezetőt és a helyes reformeszméket, akkor nem várhat organikus reformokat az ország egyik téren sem, mert ugyanígy húzódik az adóreform, a polgári törvénykönyv és minden reform, a mit már örökségképen ad át egyik kormány a másiknak.

Az osztrák telfordulás hálás munkateret nyújtana kormánynak az önálló gazdasági- és vámpolitika előkészítésére, de e téren is lehetetlennek bizonyult a kabinet. Látja az osztrák alkotmányosság züllését, tudja jól, hogy ellenünkben az összes pártok összefognak s akár ülésezik a Reihstrath, akár nem, az bizonyos, hogy Ausztriában nincsen és többé nem is lesz párt, mely a Magyarországgal való közjogi és gazdasági szövetségnek értékét telfogni tudná, ellenben az összes pártok megegyeznek abban, hogy Magyarországot a vámközösséggel gazdaságilag, a hadsereg nemetségével pedig erkölcsileg leigázni akarják, tudván jól, hogy a magyar államférfiak bátortalansága mellett még céljukat is érhetik. Ime itt van a Széll kabinet, mely közvetlen tapasztalatból ismeri az osztrák viszonyokat, az ellenünk irányuló hangulatot vajjon tette-e valami előkészületet a gazdasági különállásra szükséges berendezés iránt. A provizórium ideig óráig levette ezt a gondot vállalkáról, hagyják tehát az egész gazdasági szövetséget arra az időre, mikor ismét egy új provizóriummal hosszabbíthatják

derék fiával ajándékozta meg az ő szerető férjé-
urát, hogy Toldi Miklós se lehetett markosabb
kölyök bölcsőgyerek korában.

Andrásnak magának nem volt ugyan még
gyereke, hanem azért szívből örült a Poórok
megszaporodásának. Ő lett a legkisebbik Poór
keresztapja s akkora hordót veretett csapra,
mikor a keresztelőt tartották, hogy a fél falu
berugott tőle.

Azon a keresztelőn történt, Marczit, a boldog
apa poharát emeli unokabátyjára, Andrásra,
kívánván neki tiszta szívből, hogy esztendő
ilyenkorra a viszonzhassa neki a komasági
szolgálatot.

S különös! Az a jókívánság megtermette
a maga gyümölcsét. András házasságának hatodik
esztendejében azzal a jó hírrel lepte meg Marczit,
hogy lát izé, csak készüljön am, fényesítse
a lázslásokat, mert — no — a golya már
utban van.

No hiszen volt öröm a két családban;
olyat poharaztak a reménybeli legfiatalabb Poór-
csemere egészségére, hogy elég.

— Aztán mit gondolsz, kérdezte Marczit
bátyjától, fi lesz-e vagy lány?

— Hát persze, hogy fi, volt a lelkes válasz,
hiszen a tied is az.

— De hátha lány lesz?

— Gutát! lesz, tudom én, hogy fi lesz. S
ha úgy fordul, papot nevelek belőle.

Mai lapunk 4 oldal.

meg az osztrák ipar és kereskedelem uralmát az ország fölött. A felemelt kvótát is eldöntötték az uralkodóval egy időre, a hadügyminiszternek is megadták a felhatalmazást a budget tullepésére, a sokat tagadott ügyreform és a sereg számának emelése is a közel jövőre vár s a kormány mindezek ellenében nem tett semmit. Persze a ki meghátrál a Bánffy gárda névtelen hősei elől, hogyne hátrálna meg a közös hadügyminiszter sajnos nagyon ismeretes hatalmas szövetéségei előtt. A mit a hadsereg akar, azt Magyarországon érvényesíti is az abszolút akarat, az alkotmányosság pedig csak arra jó, hogy a magyar kormány tartsa a hátát a senkinek sem felelős katonai miniszterium helyett.

A kötségvetést pár nap mulva látni fogjuk. Sajnos, hogy a pénzügyi helyzet évről-évre romlik s a nagy fölöslegekkel való szemfényvesztés után újra a leplezett hitelműveletek következnek, melyeknek elcsúszott beruházási kölcsön hangzatos czime alatt kezdi meg a kormány. A valuta rendezéssel üzött játék e közben folyik tovább s a gazdasági válság kiterjedt a mezőgazdaság után már a kereskedelemre is s a kormány tehetetlenül nézi, mint gurul lefelé a lejtőn az ország.

Szomorú kilátások közt kezdte meg üléseit a törvényhozás.

Magyarország mezőgazdasága, ipara s a zsidóság.

(Vége.)

Oroszország törvényt hozott a zsidók szertelen hatalmi túltengése ellen. Onnan a zsidók seregestől vándorolnak ki. A kik ott maradtak, nem tudtak okulni, ott volt feleletlenül nekik az odesszai vérengzés, a melyről a minap mi is hírt adtunk. Románia szintén törvényt hozott a zsidók ellen. S megtiltotta nekik olyan állásokat elfoglalni a melyen illetéktelen hasznot szerezhettek. Dologra szorította őket, a kézművesek és napszamosok munkájára. Följajdultak

— A lányból meg talán apácát? kötekedett bátyjával Marzi.

— Ne dühösits meg, pattant föl András boszusággal, beszéljünk másról, jobb lesz.

És elkezdtek másról beszélni. Hanem a hányszor csak összekerültek, pohár mellett mindig elülről kezdték a kötekedést, s ilyenkor Marzi mindig azzal végezte.

— Hej, bátyám, ha leány lenne be nevetnék.

— Azért se nevezsz.

— S ha megis?

— Hallgass, mondom, ha jót akarsz, süttötte el András a mozarat, mert Isten ucsese, torkodra forrasztom a nevetet.

Egyszer azután csakugyan abbahagyták a kötekedést. Más dolguk akadt. A király hazaküldte a követeket, hogy választassák meg magukat újból. No és bodófalvi Bodó Áron szót fogadott a királynak, lement a kerületébe s beszélt a Poórokhoz. Megígérte nekik, ha megcsinálják mellette az egész falut, hát oda fog hatni, hogy kevesebb legyen az adó, kevesebb a fiskális; ki fogja vinni, hogy minden végrehajtót fölakaszsanak s mindenkifölött pedig, hogy a magyar legyen az ur a német fölött, mert háromszáz esztendő óta ugyanis mindig fordítva volt.

Az ilyen beszédnek pedig volt értelme. A Poórok kezüket adták, hogy vagy ő, már mint

és vándorbotot vettek a kezükbe. Azontal ott egy másik intézmény is működik a zsidók ellen. A román liga, a mely presszionál mindenkit, hogy zsidókhoz ne menjenek, zsidóknál semmit ne rendeljenek, nekik munkát ne adjanak. Így kényszerítik őket arra, hogy egymástól megéljénem tudván, vegyék a vándorbotot és más ország népét bolondítsák épen nem becses jelenlétükkel. De ki állíthatná, hogy mind ennek előzménye is nem volt? Ki állíthatná, hogy a románok ok nélkül cselekszik mindezt a zsidókkal, hogy talán azok nem szolgáltak erre rá? Voltak és vannak Romániának más nemzetiségű lakosai, vannak ott oroszok, bulgárok, vannak ott magyarok is. Miért nem tesznek velük hasonlóképen? Mert nem szolgáltak rá. Hanam a zsidók ott is, mint mindenütt kapzsiak, telhetetlenek voltak. Nem elégedtek a tisztességes haszonnal, hanem szákszámra halmozták össze az aranyakat. Telhetetlenségükben zsaroltak. A kormányrendszer támogatójuk volt. — A kormány aztán megbukott, más irány következett és eljött a bosszúállás korszaka, a mely fúj, de nem ok nélkül való.

Ilyen lesz a megoldás minálunk is? Nem lesz-e rosszabb? Ez a jövő titka.

Nekünk keresztény magyaroknak mindenestre arra kell törekednünk, hogy a békés megoldás útjára lépjünk. Szövetkezzünk. Pártoljuk a magunk fajabelit. Keressük a keresztény iparost és a keresztény kereskedőt. Még akkor is, ha talán némi kárunk van belőle. Én már régóta nem veszek semmit, ha csak a végső kényszer rá nem visz, zsidónál. Én meg vagyok elégedve a keresztény kereskedőkkel is.

Állítsunk szövetkezeteket. Legyen a haszon a miénk, ne az idegené. Olcsóbban kapjuk. Fejérmegyében van már vagy 10 keresztény fogyasztási szövetkezet. A nép boldog, örvend, a megváltozott állapotokon, olcsóbb és jobb minden. A zsidók átkozódnak, szidják a néppártot, hiszen az ő pártjukon levő liberálisoknak az ugysis vörösposztó. Beugratnak keresztény embereket, még újság-csinálókat is, hogy a zsidók helyett szidják a néppártot, csodaszónokokat, heccáplánokat. S van olyan balek is, a ki fölül nekik. De mindazáltal készülődnek a faluból kifelé. Nekik a keresztény szövetkezetek sülyedés,

bodófalvi Bodó Áron lesz kerületükben a képviselő, vagy senki más.

Ki is tízték nyomban a balpárt hatalmas zászlóját s másnap az egész falu követte példájukat.

Igy állottak a viszonyok, mikor András egyszer lelkendezve ront be öcséséhez, hogy hamar az Istenért! Fusson bába után, mert hát izé... No...

— Mazi futott, de utközben még visszaszolgált: — Be neveték, András, ha leány lenne, be nevetnék.

— A manó vigyen el a lányoddal együtt, te haszontalan. Fuss, ha mondom! kiltott András dühösen átána.

— Poór Marzi híven eljárt megbízatásában, az asszonyok is összeszerződtek a kerületből András házához s izgatottan lesték, hogy hát fi lesz-e vagy lány.

Marzi elunta dolgot s hazament esztendősi fiához játszani. Sötét este volt már, mikor átnézett a szomszédba.

A kapuban belebottlott valakibe. A bába volt.

— No, fi vagy leány? volt az első kérdése.

— Leány, igenis, hogy leány.

Marzinak se kellett több, elkezdett nevetni. Hangos kacagásra gyujtott; akkorákat határozott, hogy harsogott tőle az udvar s fölrezzent rája a szunyádó fél falu.

mint a hajó a pathányoknak. Bodajkon, Rác-Almásán, Szt. Miklóson, stb. stb. egy hét alatt nem vesz be annyit a zsidó grajaleros, mint a szövetkezet egy nap alatt.

Azt monoják talán, hogy a magyar keresztény zsidó nélkül nem tud megélni? Ne féljünk. Megtanultunk mi már a zsidók mellett koldulni is, pedig nem állott soha a természetünkhez, majd csak megtanuljuk nélkülük is a kereskedői meg pénzváltói pályát. Más kárán tanul az okos, maga kárán tanul a magyar. (x)

UJDONSÁGOK.

— **Lesújtó gyászhir.** Mélyen elszomorító gyászhirot hozott ma a táviró-drót. Egy fiatal szív szünt meg dobogni, egy eszmékben gazdag agy működni. Még fiatal volt, s máris tudós híreben állott; még tapasztalat híján volt, s máris fejlődött gondolkozásmód, alapos tudás, tudományos téren bannulatos tájékozottság, vas szorgalom, fogékony lélek s korát túlhaladó férfias akaraterő jellemezte azt a zseniális mágnást, a kinek hült teteme előtt ma már sirva gyászolják a gondos szülők a gyermeket, a szerető testvérek a testvért. Mi pedig siratjuk a halottban azt a fiatal mágnást, a ki büszkesége, öröme volt fajunknak. *Czirák* Béla gróf udvari főmarsallt s nejét *Eszterházy* Marita grófnőt érinté legfájdalmasabban az a gyászos eset, mely legidősebb fiukat ragadta ki az élők sorából. Az elhunyt *Czirák* Miklós gróf 1881. év április 6-án született, s már kora gyermekiségében jelét adta nagy tudománysozomjának. Elemi tanulmányait, majd a gimnázium első osztályát is Székesfejervárott végezte, innen azután tanulmányainak folytatása végett a bécsi Terezianumba küldetett, a melynek mindenkor jeles növendéke volt. Középkiskolai tanulmányainak befejeztével a jogi pályára lépett, s most már mint II-od éves joghallgató igen kiterjedt jogi ismerettel dicsekedhetett. Nem

Meghallotta András is. S hogy meghallotta, kirohant az udvarra. Megragadta öcsését s haragtól remegő hangon rikácsolta:

— Ha mit nem nézek, hát mefojtak, gazember. Neked köszönhetem ugyanis, hogy olyan csúfág esett házamon. Addig főtötött az ördögöt a falra, míg...

— Csak meg nem került maga is, kacagott lelkesülten Marzi, éljen a Poór leányzó!

— Nyomorult! ordított András s öklét emelte öcsese ellen.

Ha az összesereglett emberek szét nem választják őket, hát birokra mennek iziben. Iszonyatos verekedést rögtönöznek egyszerre a szerető komák és rokonok. S mindezt egy leány miatt.

Igaza volt a cigányasszonyoknak: lányon veszttek össze.

Annak az összeveszésnek pedig bodófalvi Bodó Áron, meg a haza adta meg az árát. Az emberek szétválasztották ugyan őket hanem úgy szétválasztották, hogy még egy-egyazon perton se kereltek többet össze: Poór András másnap már kilttette a kormánypartit zászlót.

A többit el lehet képzelni. A fél falu vele szavazott harmadnak s Bodó Áron konyult fölvel s azzal a sovány vigasztalással mehetett vissza a fővárosba, hogy őt még haszontalan másfélhónapos leánygyerek buktatta meg.

Kincs István.

volt azonban egyoldalú a tudományos téren, kultiválta az ismeretek minden faját, filozófiai tanulmányai azonban kiválóan figyelemre méltók. — Napokkal ezelőtt tifusba esett a bár otthonában, a Sopron megyei Dénesfán minden lehetőt elkövettek a gyógyulás érdekében, az éjjel 2 órakor beállott a katasztrófa, az ifjú gróf visszaadta lelkét a Teremtőnek. Tetemét f. hó 13-án, azaz szombaton helyezik örök nyugalomra a Vas megyében levő kenyérii családi sírboltban. Az Ur adta, az Ur elvette, nyugodjunk meg az Ő szent akaratán.

— **A honvédség köréből.** *Schlamadinger* Antal helyben állomásozó honvéd hadnagy szolgálattételre a veszprémi 3. zászlóaljhoz osztatott be. A rokonszenves fiatal tiszt távozását ismerősei és jóbarátai méltán fájlatják.

— **Az edekelték figyelmébe.** *Füth* Pál báró főispán a conservgyár létesítése tárgyában az érdekelt gazdaközönséget, valamint testületeket az alábbi sorokkal, értekezletre hívja meg: Tschurtschenthaler Alajos bozemi jónévű conservgyáros itt Székesfehérvárról egy gyümölcs, főzélék és husconserv gyártó üzem létesíteni, melyre vonatkozó végleges feltételeit folyó évi október 3-án 17:40. szám alatt Székesfehérvár szabad királyi város hatóságához be is nyújtotta. Ez ajánlat Székesfehérvár szabad királyi város törvényhatósága által még e hó folyamán alatt érdemileg leszen tárgyalandó, mert e feltételek elfogadása esetén vállalkozó gyáros már 1901. év márczius havában óhajta az építkezést megkezdni s a nyár folyamán már a gyárat üzembe helyezni. Miután a feltételek egyik része oly természetű, mely közgazdasági viszonyainkra befolyást gyakorló erkölcsi testületek, egyesek és a legközelebről érdekelt gazdaközönség hozzájárulását igényli, a most már a kivételhez oly közel álló terv megvalósíthatása érdekében szükséges, hogy mielőtt a város e körzékü vállalat érdekében töle kívánt áldozat tárgyában határoz, tájékoztva legyen arra nézve, hogy az érdekelt köréből előállhatnak-e azon tényezők, melyek segítségével a megszabott feltételek teljesíthetők lesznek. Bizalommal kérem fel tehát az érdekeltet, legyenek szivesek a folyó évi október 14-én Székesfehérvárról délelőtt 10 órakor a városház termében ez ügyben tartandó tanácskozássra megjelenni, mert csak az érdekelt közönség támogatása teszi lehetővé a hatóságnak e bizonyára közzétett vállalat létesítését. Tisztelettel: Székesfehérvárról, 1900. október hó 9-én. Báró *Füth* Pál, főispán.

— **Az igazoló választmány** ma d. e. fél 11 órakor dr. Fanta Adolf elnöklété alatt ülést tartott a virilisták nevjegyzéke helyesbítettét. Ez alkalmával a választmány elhatározta, hogy azokat, kikről megállapítható, hogy ez igényre jogosultak, igazolás végett levélileg értesíti. A kikről pedig ez meg nem állapítható, azok az igazolásra falragaszk utján szólíttatnak fel. Az igazolás határidejét f. hó 20-át állapították meg. — Legkésőbb pedig az igazolás eszközölhető f. hó 23-án d. e. 11 órától 12 óráig a városház nagyertermében.

— **Kinevezés.** A *Stricker* Simon vármegyei árvászeki hivatalnok elhalálása folytán megüresedett állás betöltése alkalmával a fokozatos előléptetések során Zerdahelyi Ferenczet, Kirisits Józsefet és Hurbán Istvánt nevezték ki az alispán.

— **Városi közigazgatás.** Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap tartotta rendes havi ülését a városház nagyertermében. Az ülésen *Füth* Pál báró főispán helyett, ki az akai birtokán kiütött tűz miatt jelen nem lehetett, *Harancsek* József polgármester elnökölt. Az ülést megnyitása után *Pogásek* Ferencz pénzügyigazgató referált. Jelenti, hogy a pénzügyminister az 1901. évi egyenes adók pontos összeírását rendeletileg szorgalmazta. Ily irányú felhívás a városi hatóságnak megküldetik. Jelenti továbbá, hogy az adókievetés befejeztetett. A kincstári követelés volt múlt hóban 566513 k.

36 f., ebből betolyt 424668 k. 73 f., a hátralék beleértve a tulfizetéseket 141668 k. 63 f., mely eredmény tekintettel a nagy hátraléokra és arra, hogy a befizetés a múlt hóban csupán az egyenes adókban 2520 k. 35 fillérrel csökkent, igen kedvezőtlen, miért is szigorubb eljárás iránt intézkedés teendő. Intő kiadott 451 esetben, zálogolás történt 2365 ügyben, árverezés kihirdetett, de nem fogatosított 13 esetben. Az elintéztet igénylő 87 ügydarab elintéztetett. — *Tóth* István főjegyző néhány mezőrendőri kihágási ügyben referált, a melynek befejeztével *Korács* Elek az október havi árvászeki ügyállásról jelentett. Szeptember végén gondnokság, illetve gyámság alatt maradt 2399 egyén. — Gyámpénztári bevétel 361342 k. 64 f., kiadás 359242 k. 77 f., maradt készpénz 2099 k. 87 f.

— **Dr. Bierbauer** Viktor főorvos jelentése szerint a lefolyt hóban a város közegészségügye kielégítő. Született 117, meghalt 71 egyén. Uralkodó betegülés: számarhurut, béllurud és hasihagymáz. Fertőző betegségek állása: bárányhimlő 2, gyöngyűt 2; kanyaró 2, vörheny 5, hasihagymáz 9, elhalt 2; diftéritis 2, számarhurud 50, vérhas 10 esetben. Született törvényes fi 69, nő 43 törvénytelen fi 4, nő 5. Elhalt 42 fi, 29 nő. A városi kórházban maradt szeptember 1-ére 10 fi, 15 nő. Felvételt 13 fi, 21 nő. Elbocsájtott 10 fi, 19 nő, elhalt 3 fi. Ápolási napok 498. Az állategészségügy kedvező. Ez alkalmával *Tóth* Aladár a városi állatorvos posztulájá bűze ellen kér orvoslást. *Harancsek* polgármester válasza, mely szerint a csatorna ejelenként kimosatik, megvugtatta a felszólalót. — *Quirini* Gusztáv főmérnök jelenti, hogy a kereskedelmi miniszter a vasúti tisztikart felmenti a községi és utadói fizetése alól; az utak jó karban vannak. Kéri az utadónak 4° ról 6° r-ra való emelését. — Mivel pedig a vagyonnal nem bírók utadói, illetve annak természetbeni leszolgálása a jelenlegi viszonyok között keresztül nem vihető, törvényes formák között ezen intézkedés megváltoztatását kéri. — Többek hozzászólása után ily értelmű feljárt küldetik a kereskedelemügyi miniszterhez. — Az ügyész jelentés a fogház állapotáról tudomásul vették. — A tanfelügyelő jelenti, hogy *Csipkés* Gyula két évi ideiglenes minőségben tanítónak megválasztott. Tekintettel arra, hogy a népoktatási törvények 138. §-a az ideiglenes minőséget nem ismeri el, kéri nevezett tanítót véglegesnek tekinteni. A bizottság nem fogadja el a tanfelügyelő álláspontját s odanyilatkozik, hogy az állam is ideiglenesen nevezi ki tanítóit, mire a tanfelügyelő kijelenti, hogy a multban az állam is törvénytelenné jött el, most már azonban végleges minőségben nevezi ki tanítóit. A bizottság az ideiglenes minőség mellett foglal állást, *Russek* s. tanfelügyelő e határozat ellen felelbeztet jelentett be. Ezzel az ülést véget ért.

— **Tűz a vidéken.** F. hó 9-én este 11 órakor — mint akai levelezőnk írja — *Füth* Pál báró főispán birtokának egyik melléképülete ki-gyulladt. A nagy szárazság miatt az óriási pajta azonnal lángokban állott és a mentés teljesen lehetlenné vált. A csakhamar megérkezett akai, ács-teszéri, sárkányi tűzoltóságunk csak védekezésre lehetett szorítkoznia, a mit derekasan teljesítették is úgy, hogy a tűz tovább nem terjedt, habár a pajta közelében szalmakazalok állottak. A pajtában volt az összes takarmány, az összes polyva s néhány kisebb gép. Természetesen minden porrá égett. A kár 20000 koronára rug. A tűz oka gyújtogatás. Míg a tűz javában égett s a cselédség az oltás végett összesereglett, a major másik részén a lelketlen gyújtogató befogott egy pár lovat, hogy elhajtsa. Néhány asszony azonban ezt észrevevén, jármát csapott s a gyújtogatót terve meghiúsult. — A láрма hallatára ugyanis a gyújtogató, a kinek kiléte eddig megállapítható nem volt, futásnak eredt s az erdőben eltűnt. A csendőrség nyomozza.

— **A közegészségügyi szakosztály** ma d. e. 11 órakor dr. Fanta Adolf elnöklété alatt a városház nagyertermében ülést tartott s egyhangú hozzájárulással elfogadtatott az a javaslat, hogy Székesfehérvár vétéssék fel az orvosi díjszabás II. fokozatába. A mennyiben ez a ministerium hatáskörébe tartozik, az ügy a városi törvény-

hozás utján oda fog fejterjesztetni. El lehetünk tehát készülni, hogy rövid idő alatt drágább lesz az orvosi taria.

— **Meghívó.** A székesfehérvári kereskedelmi társulatnak f. évi szeptember hó 30-ára összehívott közgyűlése határozatképes nem lévén, a rendes évi közgyűlés f. hó 14-én, azaz: *vasárnap délután 3 órakor* a kereskedelmi akadémia helyiségében fog megtartatni, melyre a. t. társulati tagokat tisztelettel meghívjuk. Kelt Székesfehérvárról, 1900. évi október 1-én. *Wertheim Armin*, társulati elnök. *Dr. Szabady József*, társulati titkár.

— **Az állbaró.** *Kalapis* György kalandjai a rendőrség jóvoltából a derék urra nézve meglehetősen szomorúan végződtek. Lapunk legutóbbi közleményében megírtuk, hogy *Kalapis* Nagy-Kanizsáról Abbázia felé vette útját. Szerencsésen oda is érkezett, üdülése azonban kevés ideig tartott. A budapesti és székesfehérvári rendőrség ugyanis a szélhamos letartóztatása végett táviratilag megkereste a fiemei rendőrséget, mely erre nézve a székesfehérvári rendőrségtől újabb megerősítést kért. *Polczar* Péter alkaptány nem is késett ezzel, egyúttal szemfélylért is adva *Kalapis*-ról, kit ennek alapján sikerült is elfognia a fiemei rendőrségnek Abbázianál *Altonában* *Pola* mellett. Megemlítjük egyúttal, hogy *Széphelyi* intéző, ki e czéllból leutazott Nagy-Kanizsára, a lovat már nyergestül együtt meg is kapta. Ugyancsak a felvilágosítást kért a „*Légydly Testvérek*” czégtől *Kalapisra* vonatkozólag, a hol állítólag alkalmazva volt. Innen azt az értesítést nyerte, hogy náluk csakugyan volt egy *Kalapis* György nevű hivatalnok, a kit azonban lopás és csalás miatt már régebben elbocsájtottak. Vajjon azonos-e ezzel a hivatalnokkal az állbaró szélhamos, vagy mint a budapesti lapok írják, a budapesti *Bakor* (Breuer) Oszkár, a kin egy időben az elmebetegség jelei erős mérvben mutatkoztak, a rendőrség még nem derítette ki. Az ügyesség megiette a lépéseket a szélhamos kiadása iránt.

— **Fiatal tolvaj.** *Török* Pálné f.-királysor 50. sz. alatti lakosnő ma a déli órákban a szomszédasszonyával beszélgetett, midőn azt vette észre, hogy idegen van a portáján. Tényleg ott járt *Tuba* Aladár, egy 15 éves gyárimunkás, a ki felhasználta az alkalmat, kinyitotta a bezárt ajtót s a szobában levő szekrényből egy 18 kor. értékű ezüst órárt láncczal s egy korona készpénzt, a konyhába pedig egy rossz pénzárcazt 28 fillér tartalommal ellopott. Menekülni már nem tudott a fiatal tolvaj, mert *Török* észrevevén, hogy szobája nyitva van, elfogta a gyermeköt s elverte töle a lopott holmit. A rendőrség előtt a fiu beismerő vallomást tett s okul éhségét hozta fel. A tolvajt átadja a rendőrség az ügyességnek.

— **Nem emlékszik rá.** *Szabó* József Széchenyi-utcai lakos a napokban a Demkóhegyre ment s ott a kellelénél egy kissé többet ivott. Este felé, midőn haza felé ballagott, megtámadták s megverték úgy, hogy feje több sebből vérzett. Le is feküdt egy árokba s csak néhány óra múlva tért magához, s haza ballagott. Az orvos sulyos testi sértést állapított meg rajta. A tettesekről azonban felvilágosítást nem tud adni, mert a murezi hatása alatt állván, semmire sem emlékszik.

— **Szüreti ünnepély.** A déli vasúti műhely dalegyesület tagjai f. hó 14-én azaz vasárnap a „*Polgári Lovölde*” termében saját pénztára javára a dalárda közreműködésével és tánczozal egybekötött szüreti ünnepélyt rendeznek. Belépti-dij: személy-jegy 1 korona, családjegy 2 korona 40 fillér. Kezdeté este 8 órakor. — Kérnek a hölgyek és urak, minél számosabban magyaros öltözétkben megjelenni. Ertesülésünk szerint az ünnepélyre már eddig is igen sokan készülnek tekintettel arra, hogy a rendezőség jó hírre általában ismeretes, az ünnepély jó sikere bizony várható.

— **Szökött katoná.** *Udvardi* József csabii lakos néhány nappal ezelőtt vonult be mint pórtartalékos újonc, hogy a helybeli cs. és kir. 69. gyalogezred kötelékében eleget tgyen katonai kötelezettségének. Amde sehoggy sem tudott megbarátkozni a haka étellel, minden áron huzsár akart lenni. Gondolt hát egyet s ma reggel 5 órakor megszökött a kaszárnyából. Nem volt azonban szerencséje a szökésben, mert már a dél-előtti folyamán elfogta a határőrszáz s bevezette a városházára, a honnan a katonaság vette át a szökött katonát. Mikor megkérdezték tőle, hogy miért szökött meg, nagy busan csak annyit mondott: „nem tudtam Ráportot jelenteni.“

— **Elveszett gyűrű.** *Mohár* Gyula pékinas *Csernay* Vilmos palotai-utcai péknél volt s hogy — hogy sem, szerzett magának egy arany gyűrűt. Vasárnaponként büszkén fészelt vele, míg végre a napokban a gyűrű nyomtalanul eltűnt. A károsult inas sirva panasolta el a rendőrségnél gyűrűjének tragédiáját, a melynek nyomára ez ideig nem jött a rendőrség. — A gyűrű értéke 16 korona.

— **Elített felség sértő.** *Greznovits* György isztiméri lakos félrandult Budapestre s ott, miután egy pálinkás butikban alaposan leitta magát, a királyról így nyilatkozott: „hunczut a király, fél kellene akasztani a zsványt“. A budapesti törvényszék most Greznovitsot felség sértés miatt, tekintve itas állapotát 8 napi fogházra ítélte.

Egyről-Másról.

Egy nagyváradi liberális lap jelentése szerint *Tisza* Kálmán „megesömörlett“ Széll Kálmán liberális politikájától s lelép a küzdteréről, visszavonult a politikától. Kilépni nem akar a pártból a pártegység érdekében. Az öreg generálisnak ez a legujabb „szent meggyőződése“ s épen ezért érdemel kevés hitelt. Végtelenül meglepett bennünket az öreg harczos liberális gyengélkedése, a melyre ajánlunk neki egy kis liberális kurát. Talán erre nem alkalmas a Széll-féle liberális mus? Hol van hát az a hatalmas egység, ha ennyi mégis a különbség? Hisz nemrégiben azt olvastuk egy liberális lapban, hogy *Bánffy* Dezső báró nemesen félreállt. . . majd *Apponyi* Albert gróf ideális, színte nem a földről való lelkületének felszálló érzelmhullámai csodálatosan egyeznek meg a megjelenésben puritán, látszólag rideg *Tisza* Kálmán bölcs hazafiságával,“ később pedig „hatalmas alkotásnak“ nevezi azt, „a mit ök Széll Kálmánal felépítettek és fentartanak. Ezek után érthetetlen *Tisza* Kálmán félrevonulása.

A tegnap betérjesztett költségvetésnek a pénzügyi bizottság által történt letárgyalása után, tehát még e hó második felében a képviselőháznak jelenleg folyó 4-ik ülészsaka berekesztetik s nyomban rá az 5-ik ülészsak fog megnyitvatni. Okot erre az intézkedésre Csáky Albin grófnak főrendiházi elnök ké történit kinevezése adott, a ki Széllék magyarizata szerint főrendiházi tagsági jogát csak az új ülészsakban érvényesítheti. Az új elnök e hó 13-án csak az esküt fogja letenni, hivatalos működését csak az új ülészsakban fogja megkezdeni. Ime, ez a közzogilag sérelmes kinevezés közzogi reparálása.

Jónás János közhonvéd vasárnap felöntött egy kissé a geratra s a murczi nemesítő hatása alatt templomba kívánkozott. Be is ment egy 11 óra tájban a ciszterezköt templomába, hol egy buzgó imádság után kiadta, nem a lelkét, hanem a murczit és összeesett. Mentök híján mások szállították ki a templomból. Ezek után senki sem kételkedhetik a derék harczos előírásos vallásosságában.

A ki néha napján a Sarló-utczában kénytelen járni, ott az ebek sokszor kellemetlen üdvözlésén kívül még egyéb dolgot is tapasztalhat.

talhat. Két helyen ugyanis ezen utcában sertés-hizlalda van s az egyik hizlald nem elégszik meg azzal, hogy a hizlalda bázével kedveskedik a környék lakóinak, az esti órákban még látványosságot nyújt. Elteregiti ugyanis az utcán a csutás kukoriczát s ott eteti meg a farkát. Mint értesültünk, a ker. rendőrbiztos jelentést fog tenni ez ügyben felettes hatóságnak. Jól teszi, joga van hozzá.

Irodalom.

— „**Magyar Paiza.**“ *Borbély* György zalaegerszegi főgymnáziumi tanár „*Magyar Paiza*“ czimen társadalmi heti lapot indított a hazai ipar támogatására, a szövetkezeti eszme terjesztésére, s általán a nemzeti közzgazdaság és a faji jelleg védelmére. Az első számban az ismertető czikkében kívül *Bartha* Miklósnak is van egy program czikke, *Jászai* Marinak s *Harmath* Lujzának egy-egy levele; dr. *Kele* Antal egy cikksorozatot kezdett meg a szövetkezetekről. A lap általán közli magyarországi gyárakat, nagyobb iparosokat és kereskedőket. Hetenként legkevesebb nyolcz oldalon jelenik meg, s évi ára csak 4 korona, hogy minél népszerűbbé tegye itthon a hazai gyárakat.

KÖZZGAZDASÁG.

Piaczi árak:

Buza	14.—14.40 kor.
Rozs	12.—13.20 "
Árpa	11.60—13.60 "
Zab	10.80—11.20 "
Tengeri	13.— "

— **Legujabb szer a szőlő-lisztharmat ellen.** *Sándor* Károly vinczellér, aki *Haller* Ottó szatmármegyei tekintélyes szőlőbirtokosnál működik, új szert talált fel a szőlő-lisztharmat ellen.

Az új szerrel a következőket írja a magyar Földmívelőben:

1. Megtaláltam ugyanis a lisztharmat elleni védekezés könnyű és hasznos módját, a mely az eddig használt védekezési eszközöket, mint pl. a kénport jóval felülmúlja úgy siker, mint olcsóság tekintetében. Míg a kénpor idők multával használ, addig a „*Hamviz*“ három négy nap mulva teljes sikert mutat. A kénporal azt látjuk, hogy a szőlőre rátapad s legtöbb esetben a szőlő éhetetlenségét s a bor ártalmasságát idézi elő. Ebben a tekintetben a *Hamviz* teljesen ártalmatlan, mert ha a *Hamvizelés* után nincs eső, mely lemosná, a befreskendett bogoyt tiszta vízzel lepermetezhetjük, s a szőlő heja visszanyeri elvesztett himporát, üdeségét.

Ha nagy mértékben uralkodik a lisztharmat, akkor nem csak a firtöket, hanem a levézetet is megpermetezzük *Hamviz*vel, de mivel a lisztharmat legtöbb esetben a firt belsejében a csokány részeken élőködik; azért a firt belsejének megöntése főczel.

2. Figyelmeztetem a szőlősgazdákat és vinczellereket, hogy minden héten legalább kétszer alaposan vizsgálják meg szőlőiket, mert ha a lisztharmat beüt, két-három nap alatt óriási kárt okoz, úgy annyira, hogy ha ma 1—2 bogoyt megtámad, holnap már 50—60 élőködik, ma 1—2 firt holnap már 8—10 indul sorvadásnak.

3. A védekezési anyag készítése a következő: Venyigéből, galyból, vagy tölgyfából égetett hamut sűrű rostán megrostáljuk, hogy ment legyen minden más anyagtól pl. széntől.

Tízre tesszünk üstöt, a melybe 10 deka házi mosó szappant, 10 liter rostált hamut, 20 liter vizet mérünk.

Egy negyed óráig hagyjuk forrni, ekkor áttöltjük egy faedénybe és mérünk hozzá még 10 liter vizet és valamint a forrásnál, úgy most is megkavarjuk.

4. Ha cserfa hamuval készítjük, akkor a következőképen járunk el: 10 liter hamu, 10 deka házi fehér mosószappan és 30 liter víz, 20 liter vízzel aztán lehűtjük s úgy aztán használható.

Ezen vegytéknek a neve *Hamviz*, melynek úgy hasznáról, mint sikeres voltáról bárki meggyőződhet. Ajánlom az összes szőlősgazdák figyelmébe.

Felelős szerkesztő: **Chay** Antal.

Eladó diszgalambok.

Carrier, indus, gimpli, brünni-golyvas, angol-parókás, angol-páva, blondinetta és szatinetták jutányos áron kaphatók.

Czím megtudható a kiadó-hivatalban.

Építészek, építőmesterek és háztulajdonosok figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

„**SCAGLIOL**“ építőlemez-gyár

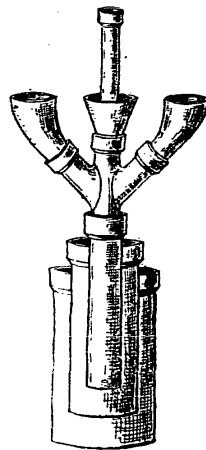
TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott építőlemez, nyaralók, lakóházak, amerikai jégvermek, gazdasági és gyári épületeknek vagy ezek átalakításánál kiválóan alkalmas.

Tíz és fagymentes, teljesen száraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak, válszfalak, kémény és szellőztető csövekhez alkalmas, gomba, fereg és salétrom mentes anyag.

Új, gyors és a legolcsóbb építkezési rendszer. Magyarázó füzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

Beton és Cementáru-gyár.

Szabadalmazott (*Zisseler* rendszer.) sodronyszövetetűi betoncsövek, könyök, tölésér és elágazások bármily átmérővek, továbbá lábazati-kövek, lépcsők, kéményfedkövek és cement burkoló lapok általán raktáron vannak. — Istálló jászlokat, etető és itató vályukat jutányos áron készítenek.

SZVOBODA GYULA

építész.

TATA-TÓVÁROS.

Értesítés.

A közeledő őszi és téli időnyre felhívom a t. vevő közzség b. figyelmét, hogy nálam még most rendkívül kedvező árak mellett fedezheti bevásárlási szükségleteit. — Miután azon kellemes helyzetben vagyok, hogy egy nagyobb áru-raktárt félárért megvettem, tehát ezen áruk potom áron lesznek elárusítva.

A kedvelt liliumvaszon

Székesfehérvár és vidéke részére kizárólag nálam kapható.

Tisztelettel

Webermann Jakab.